

KARTA KURSU

Nazwa	Ochrona przyrody	
Nazwa w j. ang.	Protection of Nature	
Koordynator	Dr hab. Prof. UP Małgorzata Kłyś	Zespół dydaktyczny
		Dr Anna Chrzan Dr Lidia Orłowska
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Poznanie początków ruchu ochrony przyrody i rozwoju prawodawstwa ochronnego w Polsce. Poznanie obowiązującej ustawy o ochronie przyrody. Poznanie aktów prawnych i konwencji międzynarodowych. Poznanie organów i instytucji ochrony przyrody w Polsce. Poznanie przedmiotu i celi współczesnej ochrony przyrody. Poznanie różnorodności biologicznej na Ziemi i w Polsce. Światowe Rezerwy Biosfery. Poznanie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Poznanie różnych form i metod ochrony przyrody w Polsce. Kształtowanie umiejętności oceny zagrożenia gatunków – czerwone księgi roślin i zwierząt.

Warunki wstępne

Wiedza	Znajomość podstaw ochrony przyrody.
Umiejętności	Przestrzeganie zasad ochrony przyrody. Korzystanie z różnych źródeł informacji
Kursy	Botanika i mykologia, Zoologia, Ekologia, Podstawy ochrony przyrody

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna historię, podstawy prawne, formy i metody ochrony przyrody.	K_W10, K_W13
	W02 Potrafi zdefiniować i wyjaśnić zależności między Ekologią, Ochroną środowiska i Ochroną przyrody.	K_W15
	W03 Zna i potrafi scharakteryzować rodzaje bioróżnorodności i formy ochrony przyrody.	K_W08, K_W13, K_W20,

	Efekt uczenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Dostrzega znaczenie bioróżnorodności i potrzeby jej zachowania;	K_U02,
	U02 Wykorzystuje zdobytą wiedzę specjalistyczną do interpretacji zebranych danych empirycznych oraz wnioskowania	K_U07, K_U09
	U03 Dokonuje analizy danych dotyczących aktualnego stanu zasobów przyrody we własnym regionie, w kraju i świecie korzystając z różnych źródeł wiedzy	K_U03, K_U05, K_U11

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Sprawnie organizuje pracę w grupie	K_K05,
	K02 Przestrzega zasad ochrony przyrody	K_K06
	K03 Potrafi ocenić, zinterpretować informacje z zakresu ochrony przyrody podawane w różnych źródłach	K_K01, K_K02, K_K04,

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		

Liczba godzin	20			10 + 60 teren			
	Zal.			Zal. z o.			

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady - wykład z prezentacją multimedialną

Ćwiczenia - referat połączony z prezentacją multimedialną; dyskusja, ćwiczenia terenowe – formy ochrony przyrody, ochrona in situ, ex situ

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium pisemne
W01								x					X
W02								x	X				X
W03									X	X			X
U01									X	X			
U02									X	X			X
U03								x	X				X
K01							x						
K02								x					
K03							x	x					x

Kryteria oceny

Zaliczenie na podstawie prezentacji na wybrany temat, kolokwium pisemnego z treści wykładów i ćwiczeń oraz sprawozdania z zajęć terenowych

Uwagi

Wykłady prowadzone są zdalnie.
Ze względu na pandemię plan i miejsce zajęć terenowych może ulec zmianie.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Ekologia a ochrona przyrody i ochrona środowiska – podstawowe definicje i zależności między tymi dyscyplinami.
2. Początki ruchu ochrony przyrody w Polsce, rozwój prawodawstwa ochronnego w Polsce. Obowiązująca ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. Akty prawne i konwencje międzynarodowe.
3. Organy i instytucje ochrony przyrody i środowiska w Polsce.
4. Przedmiot i cele współczesnej ochrony przyrody. Różnorodność biologiczna jako główny cel ochrony przyrody.
5. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000. Obszary Natura 2000 i kryteria ich wyznaczania.
6. Państwowy Monitoring Środowiska. Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
7. Formy ochrony przyrody w Polsce.
8. Parki narodowe.
9. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.
10. Metody restytucji i ochrony wybranych gatunków zwierząt.
11. Metody ochrony przyrody. Ochrona bierna i czynna, ochrona *in situ* i *ex situ*. Ocena zagrożenia gatunków – czerwone księgi roślin i zwierząt.
12. Różnorodność biologiczna Polski na tle innych państw europejskich. Rodzaje różnorodności: gatunkowa, genetyczna i ekosystemowa.

Zajęcia terenowe

Formy ochrony przyrody - Rezerwat przyrody nieożywionej Bonarka. Ścieżka przyrodnicza - naturalny kamieniołom, Park Bednarskiego, Wzgórze Lasoty, Kopiec Krakusa.

Pomniki przyrody, użytek ekologiczny - Uroczysko Kowadza, faunistyczny rezerwat przyrody - Skołczanka i obszary Natura 2000 - Dębnicko-Tyniecki Obszar Łąkowy, Puszcza Niepołomska i Łąki Nowohuckie.

Ochrona *ex situ* – ogrody botaniczne i zoologiczne.

Flora i fauna oraz piętra klimatyczno-roślinne Tatrzańskiego Parku Narodowego na wybranych szlakach turystycznych w polskich Tatrach.

Wykaz literatury podstawowej

1. E. Symonides – Ochrona przyrody Wyd. UW 2008
2. Andrew S. Pullin – Biologiczne podstawy ochrony przyrody Wyd. Naukowe PWN 2005

Wykaz literatury uzupełniającej

Ustawa o Ochronie przyrody 2004 z późniejszymi zmianami

Czerwone księgi roślin i zwierząt

Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów
Strony internetowe omawianych parków narodowych

Programy restytucji zagrożonych gatunków zwierząt

Malejki N., **Kłyś M.**, Kocoń A., Izdebska A. 2018. Beetles from the Chrysomelidae family harmful to urban trees. [In:] Buczek and Błaszak (ed.) Arthropods. At the beginning of the new century. Koliber, Lublin. s. 207-216.

Izdebska A., **Kłyś M.** 2020. Jaki wpływ mają inwazyjne gatunki obcych stawonogów na zdrowie

ludzi i otaczającą nas przyrodę? Stawonogi pasożytnicze i alergenne. t. III [w:] Buczek and Błaszak (ed.) Koliber, Lublin. s. 84-95.

Skorupski J., Szenejko M., Śmietana P., Panicz R., Keszka S., Czerniejewski P., Soroka M, **Orłowska L.**, Albrycht M., Zatoń-Dobrowolska M., Moska M., Kirczuk L., Rymaszewska A. 2017. Obce gatunki inwazyjne - identyfikacja zagrożeń w celu ochrony bioróżnorodności. Federacja Zielonych "GAJA" & Polskie Towarzystwo Genetyki Konserwatorskiej LUTREOLA, 2017.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	70
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	10
Ogółem bilans czasu pracy		140
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5